



## Korzyści bezpośrednie

*Unia Europejska stosuje we wspólnej polityce rolnej różne instrumenty regulacji rynków - od bardzo ścisłych ( np. w przypadku zbóż) przez tzw. kwotowanie produkcji (cukier, mleko, skrobia), aż do minimalnej interwencji ( napoje i inne produkty wtórnego przetwórstwa spożywczego).*

W Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB odbyło się seminarium, na którym swoje badania pt. „ Wpływ instrumentów WPR, a szczególnie dopłat bezpośrednich na polskie rynki rolne i żywnościowe” przedstawił **dr Sławomir Gburczyk**. Jest to kolejne opracowanie Programu Wieloletniego (2005-2009) pt. „Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej”, realizowane przez Instytut.

Chociaż za wcześnie jeszcze na pełną analizę wpływu dopłat bezpośrednich na stan polskiego rolnictwa, jednak autor badań już przedstawił wstępne wnioski o znaczeniu tego instrumentu. Np. w sektorze zbożowym polskie rolnictwo stało się częścią globalnego układu produkcyjno – rynkowego całej Unii. Od 1 maja 2004 roku obowiązuje tzw. Wspólna Organizacja Rynków (WOR), a tym samym ujednolicona interwencja rynkowa, regulacje w handlu zagranicznym, a także bezpośrednie wsparcie dochodów.

Na całym obszarze UE obowiązuje jednolita cena interwencyjna (101,31 Euro/t) pszenicy, jęczmienia, kukurydzy i sorga, a okres interwencji trwa z reguły od listopada do maja następnego roku.

Skup interwencyjny jest awaryjnym kanałem sprzedaży w sytuacji gdy nie można sprzedać surowców powyżej ceny interwencyjnej na wolnym rynku. W okresie interwencyjnym poza wymaganiami jakościowymi (minimalne i standardowe) ważna jest także ilość sprzedawanego zboża. Nie może być niższa niż 80 ton przy gwarancji płatności, a z tym w przeszłości bywało różnie, w terminie 30 - 35 dni od dostarczenia zboża do elewatora.

Każdy import powyżej 5 ton ziarna lub 1 tony innych produktów, a także eksport wymaga otrzymania zezwoleń.

Oprócz licencji, podstawowymi instrumentami chroniącymi rynki UE przed napływem tanich surowców z innych krajów są opłaty celne, zgodne

z postanowieniami Rundy Urugwajskiej GATT, a także możliwość wprowadzenia klauzuli bezpieczeństwa SSG.

W 2005 roku suma płatności bezpośrednich w Polsce, jaką otrzymali producenci zbóż wyniosła 507,35 zł/ha, z czego 225,00 zł/ha to jednolite płatności obszarowe, a 282,35 zł/ha dopłaty uzupełniające. W roku 2004 suma tych dopłat wyniosła 503,31 zł/ha.

Nowy, unijny system regulacji gwarantuje większą stabilność rynku, chociaż nie zapewnia wyeliminowania krótkotrwałych wahań koniunktury.

Dopłaty bezpośrednie mają duże znaczenie dla rolników uprawiających niewielkie arealy i osiągających niskie plony, a mniejsze dla producentów osiągających wysokie plony i uprawiających zboża na dużych arealach. Celem polityki Unii Europejskiej jest obniżanie cen produktów, co w konsekwencji spowoduje niższe ceny żywności, niższe koszty pracy i utrzymania, a także zwiększy konkurencyjność unijnego eksportu.

Trwają prace nad systemem dopłat bezpośrednich dla polskich rolników od roku 2009. Wiadomo, że będą zmiany. Ich wielkość będzie prawdopodobnie związana z obszarem gospodarstwa, niezależnie od produkcji i sposobu uprawiania ziemi, przy zaostrenzonych wymaganiach wobec producentów. Jak głębokie będą zmiany w polityce rolnej UE w latach 2009 -2013 dowiemy się jeszcze w tym roku.

Lech Parzuchowski